

N:o 53.

*Af Herrar Tham, Wilhelm, och Stridsberg,
ang. skrifvelse till Konungen med anhållan om fram-
läggande af förslag till ändring af 22 § i förordningen
angående patent den 16 maj 1884.*

Genom 1884 års patentförordning hafva åtskilliga väsentliga förbättringar införts i vårt patentväsende.

I ett afseende är emellertid denna förordning mycket otillfredsställande och till och med sämre än den förut gällande, nemligen i fråga om det skydd, som patentet medför för patenthafvaren.

Enligt patentförordningens 22 § är den hemfallen till straff, som »utan patenthafvarens lof inom riket till afsalu tillverkar vara eller vid tillverkningen till afsalu använder tillverkningssätt, derå honom veterligen patent här åtnjutes, eller till salu här i riket håller eller för försäljning till riket inför här patenterad eller efter här patenteradt tillverkningssätt frambragt vara, som honom veterligen utan patenthafvarens tillstånd åstadkommes.»

Tyska patentlagens 4 § innehåller följande stadgande: »Patentet medför den verkan, att ingen är befogad att utan patenthafvarens medgifvande yrkesmessigt framställa, i allmänna rörelsen bringa eller till salu hålla uppfinningens föremål. Utgöres uppfinningens föremål af ett förfarande, en maskin eller annan driftsanordning, ett verktyg eller annat arbetsredskap, så har patentet derjemte den verkan, att ingen är befogad att utan patenthafvarens medgifvande använda förfarandet eller begagna uppfinningens föremål.»

I 34 § af samma lag stadgas ansvar och ersättningsskyldighet för
Bih. till Riksd. Prot. 1889. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 16 Häft.

den, som »med vetskap» (wissentlich) öfverträder de i § 4 gifna bestämmelserna.

I England bestämmes patentskyddets omfattning genom patentbrevet, för hvilket formulär är fastställt.

I detta formulär heter det, att patenthafvaren, sjelf eller genom sina ställföreträdare, »men ingen annan», är befogad att under patenttiden, på sätt han finner lämpligast, förfärdiga, nyttja, utöfva eller sälja» det uppfunna, samt att han under patenttiden »skall hafva och njuta hela nyttan» af uppfinningen, hvarjemte det förbjudes att under patenttiden »utan patenthafvarens skriftliga och med sigill försedda medgifvande, tillåtelse och instämmande direkt eller indirekt begagna eller utöfva uppfinningen eller någon del deraf.

Den franska lagen tillförsäkrar patenthafvaren »uteslutande rätt att till sin fördel begagna uppfinningen», samt stadgar ansvar för »hvarje inkräktande af patenthafvares rättigheter vare sig genom tillverkning af alster eller användning af hjälpmedel, som utgöra föremål för patent, »hvarjemte likaledes straff stadgas för den, som »med vetskap förhemligar, säljer, till salu håller eller i franskt område infört »i Frankrike patenterade varor», hvilket sistberörda stadgande dock numera genom konventionen rörande internationellt skydd för den industriella eganderätten blifvit så till vida modifieradt, att det icke är franska patenthafvare förbjudet att till Frankrike införa för deras räkning patenterade varor, som tillverkats i utlandet.

I den norska patentlagens 7 § heter det bland annat: »Patent medför den verkan, att ingen utan patenthafvarens samtycke annat än till eget bruk eger tillverka eller från utlandet införa det patenterade föremålet, ej heller hålla till salu eller sälja detsamma. Är patentets föremål ett förfarande, en apparat, en maskin, ett verktyg eller annat arbetsredskap, har patentet derjemte den verkan, att ingen eger att utan patenthafvarens samtycke använda patentets föremål i sin rörelse.»

I § 28 af samma lag stadgas ersättningsskyldighet för den, som gör ingrepp i patenthafvarens rättigheter, äfvensom ansvar, derest sådant ingrepp skett medvetet.

En jemförelse mellan dessa stadganden visar, att det skydd, som här i riket medgifves patenthafvare, är icke obetydligt mindre omfattande än hvad i allmänhet i utlandet för motsvarande fall är stadgadt. Det är jemväl inskränktare än det skydd, som enligt 1856 års patentförordning stadgades, nemligen att patentet medförde rättighet för innehafvaren att under patenttiden, med andras uteslutande, ensam eller genom andra, öfver

allt inom riket utöfva den uppfinning och åstadkomma de tillverkningar, hvarå patentet lydde, samt dessa tillverkningar till salu hålla, hvarjemte i § 13 stadgades ansvar för den, som gjorde intrång i dessa patenthafvarens rättigheter.

Något skäl, hvarför skyddet så betydligt inskränkts, har icke i motiven till den nya patentförordningen anförts, utan vill det synas, som om anledningen endast vore att söka i en olycklig formulering af förordningens 22 §.

Denna formulering är emellertid sådan, att den ofta gör patenträtten helt och hållet illusorisk. Mången patenthafvare, som med möda och kostnad utarbetat en vigtig uppfinning samt ordentligt erlagt alla de afgifter, som erfordras för att erhålla ett patent och hålla detsamma vid magt, har med förvåning och harm fått erfaras, att han trots patentet står fullkomligt försvarslös gent emot personer, som för industriella ändamål begagna sig af hans uppfinning.

Så har det inträffat, att en svensk, som uppfunnit en maskin och derå erhållit patent, förlorat en rättegång mot en konkurrent, som begagnat sig af hans uppfinning, på den grund, att konkurrenten kunnat visa, att han inköpt sin maskin i Tyskland.

Maskinen var icke införd »för försäljning» utan endast för användning, och vederbörande kunde därför icke straffas enligt nu gällande lag. Genom detta prejudikat är det sålunda fastslaget, att patentet icke skyddar mot utländska efterapare, blott desse iakttaga den försigtigheten att afyttra den efterapade varan till en svensk, innan den införes hit.

Men äfven mot svenska efterapare står patenthafvaren oftast alldeles magtlös. De behöfva blott invända, att de icke haft kännedom om patentet. Eller också förfärdiga de sjelfve patenterade föremål, hvaraf de i och för sin industriella rörelse äro i behof. I hvilketdera fallet som helst kunna de efter behag begagna sig af en annans patent.

Det förefaller så mycket obilligare, att patenträtten skall kunna på detta sätt eluderas, då man besinnar, att de flesta uppfinnare säkerligen lefva i den föreställningen, att de genom sina patent verkligen äro skyddade, äfvensom att uppfinnarne för att erhålla patenträtt få, utan någon utgift för statsverket, ensamma upprätthålla hela patentinstitutionen.

Något bestämdt förslag till ny formulering af 22 § hafva vi emellertid icke ansett oss böra framställa, utan hafva vi trots den nödiga förändringen lämpligen böra ske genom Kongl. Maj:ts försorg.

På grund häraf hemställa vi,

att Riksdagen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, det Kongl. Maj:t ville taga denna fråga under behandling och till nästa Riksdag aflåta förslag till sådan ändring af 1884 års patentförordnings 22 §, att patenthafvares rätt må i möjligaste mån omgärdas.

Om remiss till tillfälligt utskott anhålles:

Stockholm den 9 mars 1889.

Wilhelm Tham.

Ernst Stridsberg.